

Jumalateenistus Nõos P, 20.09.20 kell 11.00, 15. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Fl 4:10–14; Lk 10:38–42

Pihikõne: Kl 3:17

Jutlus: 1Kn 17:1, 8–16

Laulud: 283 (1–3); 342 (1–9, 10–11); 465 (1–4); 86 (1–4)

Tisbelane Eelija, Gileadi Tisbest, ütles Ahabile: „Nii tõesti kui elab Issand, Iisraeli Jumal, kelle ees ma seisan: neil aastail ei ole kastet ega vihma muidu kui minu sõna peale!” Ja temale tuli Issanda sõna, kes ütles: „Võta kätte, mine Sareptasse, mis kuulub Siidonile, ja ela seal! Vaata, ma olen käskinud ühte lesknaist seal sind toita.” Ja ta võttis kätte ning läks Sareptasse. Ja kui ta jõudis linna värava juurde, vaata, siis oli seal üks lesknaine puid korjamas. Ja ta hüüdis teda ning ütles: „Too mulle ometi pisut vett mõne nõuga, et saaksin juua!” Ja kui naine läks vett tooma, siis ta hüüdis temale järele ning ütles: „Too mulle ka paluke leiba!” Aga naine vastas: „Nii tõesti kui Issand, su Jumal, elab, ei ole mul kakukestki, vaid ainult peotäis jahu vakas ja pisut õli kruusis. Vaata, ma olen korjanud paar puutükki, ja ma lähen ning valmistan midagi enesele ja oma pojale, et saaksime veel süüa, enne kui sureme.” Siis ütles Eelija temale: „Ära karda! Mine tee, nagu sa oled öelnud! Aga esmalt valmista sellest mulle pisike kook ja too see minule! Pärast valmista enesele ja oma pojale! Sest nõnda ütleb Issand, Iisraeli Jumal: Jahu ei lõpe vakast ja õli ei vähene kruusist kuni päevani, mil Issand annab maale vihma.” Ja naine läks ning tegi Eelija sõna järgi. Ja temal, samuti Eelijal ja naise perel oli süüa kauaks ajaks: jahu ei lõppenud vakast ja õli ei vähenenud kruusist Issanda sõna peale, nagu ta Eelija läbi oli öelnud.

Tänase pühapäeva teema kirikukalendri järgi on „Jumala hoolitsus“. Ja tänase jutlusealuse kirjakoht kõneleb meile Jumala hoolitsusest mitmel tasandil. Tooksin neist välja kaks: Iisraeli kui Jumala valitud rahva tasand ja paganate kui Jumalast kaugelolijate tasand.

Kõigepealt siis esimesena mainitud tasandist.

Meie kirjakoht algab prohvet Eelija lühikese teatega kuningas Ahabile: „Nii tõesti kui elab Issand, Iisraeli Jumal, kelle ees ma seisan: neil aastail ei ole kastet ega vihma muidu kui minu sõna peale!”

Milleks seda, ühte riigi valitsejat igal juhul ärritavat teadet vaja oli? Selleks, et kuningas teaks: looduslik kriis, mis nüüd järgneb, pole tulnud juhuslikult, vaid sel on kindel põhjus. Ja põhjuseks on Iisraeli Jumala sõna, mis antakse inimestele tema prohveti suu läbi.

Milleks siis kuningal oli tarvis seda teada? Aga selleks, et Piibel kirjeldab kuningas Ahabit kuningana, kes „tegi kurja Issanda silmis, rohkem kui kõik need, kes enne teda olid olnud“. Seega oli Ahab kuningas, kes polnud truu Iisraeli Jumalale. Ja nüüd oli tarvis jumalameest, prohvetit, kes asuks Issanda nimel ebajumalateenistuse vastu võitlema.

Seda võibki nimetada Jumala hoolitsuseks. Kui Jumal näeb, et tema rahva suhe temaga hakkab kiiva kiskuma, siis ta võtab abinõud tarvitusele. Karistab rahvast mõne kriisiga, kuid saadab ka abi, et sellest kriisist jagu saada. Siiski tuleb abi mingi märgiga, et kõik mõistaksid: kriis ja selle lahendus tuleb Issandalt ning see on märgiks, et Jumalat tuleb austada, mitte teda põlata või unustada.

Praeguse koroonaviiruse teise laine kartuses võib uuesti mõelda sellest kriisist kui Jumala märguandest (tegin sellest juttu meie koguduse sõnumilehe Rahutegija k.a juuninumbris). Jumal võib ka koroonakriisi kaudu õhtumaale, kristluse alusel sündinud rahvastele ja kultuuridele märku anda sellest, et Ta on olemas ja ootab enda suhtes suuremat austust.

Samas ei jäta Jumal ka selles kriisis inimesi abita. Ta annab rahvastele juhid, kes viivad nad kriisist välja. Või siis annab vaktsiini, millega viirust ohjeldada. Siiski ei tohiks selliste pääsemisstsenaariumide puhul tähelepanuta jätta seda, kuidas see juhatab inimesi Jumala austamise juurde.

Mis puutub koroonakriisi, siis praegu me seda seost Jumala teedele tagasipöördumisega ehk veel ei näe. Seda enam, võime praegu Jumala plaanide kohta õppida Piiblist, sarnastest lugudest nagu meile jutustab 1Kn 17j.

Eelija näitab patusele kuningale Ahabile, et pikk ja laastav põud (Lk 4:25 järgi kolm aastat ja kuus kuud) oli maale tulnud Ahabi ebajumalakummardamise pärast ja see lugu lõpeb sellega, et prohvet hävitab ebajumala Baali prohvetid. Meie ei tea veel, kuidas Jumal praeguse koroonakriisi ajal ristirahvale enda austamist õpetab. Ent küllap see ühel päeval ka ilmneb.

Teine tasand, millel meie tänane kirjakoht Jumala hoolitsust näitab, on paganate kui Jumalast kaugelolijate tasand. Meie kirjakohtas on seda näidatud üksikisiku, Sarepta lesknaise näitel.

Jutustusest tuleb välja, et põuas kannatasid kõik – nii Iisrael ehk põhjariik, mille kuningas oligi Ahab, kui ka Iisraelist põhja poole jääv ala, mida sümboliseerib Sarepta linn, pärimuse järgi Foiniikias Vahemere ääres Siidoni ja Tüürose linna vahel asuv linn.

Jumal saadab oma prohveti Eelija justnimelt sinna paganlikku keskkonda. Ehk seetõttu, et kuningas Ahab, kes Eelijat tema laastava põuaennustuse tõttu taga otsib, tema asukohta aimata ei oskaks: kes hakkaks Jumala prohvetit otsima paganate juurest!

Ent Jumalal on Eelija Sareptasse saatmisega veel kaugeleulatavam plaan. Ta tahab hoolitseda valitud rahva kõrval ka paganate eest. Ja seepärast võiks Eelijat nimetada esimeseks paganate prohvetiks ning, miks mitte, meenutada teda ka kolmekuningapäeval kui paganate jõulupäeval.

Siiski on prohveti paganate juurde saatmisel ka selge põhjus: paganate juures leidub suurt usku.

Kujutleme põuda, mis on kestnud juba aasta või paar ja vaest peretoitjata lesknaist, kel on vähemalt üks poeg, tõenäoliselt aga veelgi suurem pere. Puudus on kõigest. Lesknaisel pole puid, et tuld teha, põua tõttu on vesi otsakorral, toidutegemiseks on vaid pisut jahu ja õli. Kannatus hakkab katkema.

Ja siis tuleb tema juurde üks Iisraeli jumalamees ning palub kõigest osa: algul vett ja siis ka süüa. See tähendaks seda, et naine kulutab viimase tagavara võõra prohveti peale, ent peaks ise koos perega hukkuma.

Eelija aga ütleb naisele: „Sest nõnda ütleb Issand, Iisraeli Jumal: Jahu ei lõpe vakast ja õli ei vähene kruusist kuni päevani, mil Issand annab maale vihma.“

Tuleb meelde Jeesus, kes Lk 5. peatükis ütleb öö otsa tulutult kala püüdnud Siimon Peetrusele, et too heidaks veelkord võrgud vette. Siimon vastab: „Õpetaja, me oleme terve öö vaeva näinud ega ole midagi saanud! Aga sinu sõna peale lasen ma võrgud vette.“

Peetrusel oli niipalju usku, et ta kuuletus võõra rändjutlustaja sõnale. Sarepta lesknaisel oli niipalju usku, et ta kuuletus võõra prohveti sõnale. Kuidas oleksime toiminud meie?

Ent Jumal otsibki inimesi, kelles ta näeb usku. Seda selleks, et neid kasvatada Jumala riigi tarvis paremateks ja õigemateks. Sest viimselt polnud ju Peetrusel tarvis kalasaaki ja Sarepta lesknaisel jahu ja õli, vaid neil oli tarvis osadust Jumalaga.

Jeesus ütleb Mt 5:44j: „Aga mina ütlen teile: Armastage oma vaenlasi ja palvetage nende eest, kes teid taga kiusavad, et te saaksite oma taevase Isa lasteks – tema laseb ju oma päikest tõusta kurjade ja heade üle ning vihma sadada õigete ja ülekohtuste peale!“ See Jeesuse sõna kinnitab, et Jumal ei hoolitse inimeste eest niisama. Elus saavad hakkama ka need, kellel pole Jumalast sooja ega külma: ka neile kingib Jumal toitu ja peavarju ning kõike muud eluks vajalikku. Jumal otsib hoolitsemise kaudu neid, kes teda selle käigus ära tunnevad ja austama hakkavad.

Selles seoses võib meenutada ka Aadamat enne pattulangust Eedeni aias. 1Ms 2:16j ütleb Issand Aadamale: „Kõigist aia puudest sa võid küll süüa, aga hea ja kurja tundmise puust sa ei tohi süüa, sest päeval, mil sa sellest sööd, pead sa surma surema!“ Jumal hoolitses inimese eest kõikvõimalikul viisil. Viljapuudele lisandusid ju ka muud Eedeni varandused: jõed, maavarad ja vääriskivid. Kõike neid võis Adam kasutada.

Kuid mitte lihtsat kasutamise pärast. Sellese ülevoolavasse hoolitsusse oli kodeeritud ka keeld, et inimesel Jumal, kõigi hüvede allikas meelest ei läheks.

Piibli algusest teame, et kahjuks tõepoolest nii juhtuski: inimene tahtis Jumalat, oma heategijat üle trumbata ja niimoodi teda unustada.

Kuidas seda Jumala hoolitsusest kõnelevat jutlust siis kokku võtta? Võib-olla nii, et Jumal ei jäta inimest, oma armsat loodut iialgi maha. Ta kingib talle alati kõike, mis inimesel eluks tarvis läheb. Ent nii nagu iga hea isa ootab oma lapselt ka tänulikkust ja kurvastab, kui seda pole, ootab Jumal tänulikkust ka inimestelt.

Jumal kurvastab, kui inimesed teda oma heaolus enam ei meenuta. Kuid Jumal pole mingi

melanhoolne heategija, vaid kõigeväeline valitseja, kes võtab inimeste tähelepanu ja tänulikkuse võitmiseks ette tarku tegusid, mis oma eesmärgi täidavad.

Seepärast ärge kunagi unustagem Jumalat, kui meil hästi läheb. Ent samamoodi, ärge heitugem, kui meil hästi ei lähe, sest Jumal hoolitseb meie eest ka nõnda. Olgem kindlad, Jeesuse Kristuse, meie Lunastaja läbi hoolitseb Jumal meie eest ka surmas! Aamen.